

Slavko Živković
Ususret monografiji

ZAVIČAJNI MUZEJ STJEPANA GRUBERA ŽUPANJA

Slavko Živković
Ususret monografiji

Županja, 2014.

Nakladnik: ZAVIČAJNI MUZEJ STJEPAN GRUBER, ŽUPANJA
MUZEJ ĐAKOVŠTINE

Za nakladnika: mr. sc. Janja Juzbašić
mr. sc. Borislav Bijelić

Autori: Ivica Belamarić, povj. umjetnosti
Magdalena Lončarević, prof.
dr. sc. Mladen Jurišić

Lektura: Ivana Nadovski Miljak, prof.

Korektura: Božica Zoko, prof.

Fotografije: Zvonimir Tanocki, umjetnički fotograf

Naslovnica: Slavko Živković, Autoportret, 2004.

Zadnja korica: Slavko Živković, Ukруг, grafika, 1989.

Oblikovanje i dizajn: Zebra, Vinkovci

Naklada: 500 kom

Tisak: Zebra, Vinkovci

ISBN: 978-953-7547-43-1

CIP: CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Gradske i
sveučilišne knjižnice Osijek pod brojem 131215000

Biografija

Slavko Živković rođen je u Županji 28. siječnja 1962. U Županji je pohađao osnovnu i srednju školu.

Diplomirao je 1988. grafiku na Akademiji za likovne umetnosti u Beogradu. Nakon toga odmah je nastavio postdiplomski studij grafike na istoj Akademiji, ali ga zbog rata nije uspio završiti.

Živio je i radio u Đakovu, Vinkovcima i Županji. Radio je neko vrijeme i kao likovni pedagog na školi, ali ga je zapravo taj dio životne aktivnosti sputavao i u njemu se nije našao. Bio je oženjen i iz tog braka ima kćer koja živi u Osijeku odabravši isto umjetnički životni poziv.

Umjetnički uradci Slavka Živkovića našli su mjesto u obiteljima širom istočne Slavonije, a posebice su krasile mnoge naše ustanove. Danas ih je moguće u Županji vidjeti u Zavičajnom muzeju, u Poglavarstvu grada, Domilu i Croatia banci.

Umro je u proljeće 2010. Sahranjen je u Županji.

Umjesto proslava – poziv!

Ovim djelcem i izložbama Županja se odužuje svojem slikaru i grafičaru Slavku Živkoviću, umjetniku koji je rođen u Županji i koji je svoj životni put i likovni rad skončao u Županji.

Ovaj projekt Zavičajnog muzeja Stjepana Grubera u Županji nastao je u suradnji povjesničara umjetnosti i Slavkovih prijatelja koji su ga cijenili i voljeli, ali osim razumljive pristranosti koju prema njemu gajimo mi koji smo ga danonice susretali – tu je i neosporna vrijednost njegova djela koja od nas zahtijeva pomnju, poštovanje i, na kraju, za likovno djelo ono najvažnije – divljenje. Iako, on sam to nije nikada tražio, a čak i njegove slike imaju u sebi neku povučenu u svoj vlastiti svijet i suzdržanost – mi ipak sebi dopuštamo pozvati uže i šire općinstvo da pomnije i s poštovanjem pogleda i razmisli što je to iza sebe ostavio Slavko Živković da bi u budućnosti, kad vrijeme nadiđe naša današnja ograničenja i nama i slikama podari zrelost, mogli svi skupa opsežnije i obimnije u monografiji sagledati što je Slavko značio za našu sredinu i – diviti se proživljenom i učinjenom. Sutra možda ćemo vidjeti više nego danas, a danas više nego jučer.

Neka ovaj uradak podsjeti ljubitelje umjetnosti na njegov opus i neka bude podsjetnik na obvezu skorog izdavanja monografije o Slavku Živkoviću.

Kukac, akvatinta, 1988., priv. vl.

Bez naslova, ulje/pl., 1998., vl. Zavičajni muzej

Sa žutim, ulje/pl., 1995., priv. vl.

Ivica Belamarić

Jedan palimpsest o Slavku Živkoviću

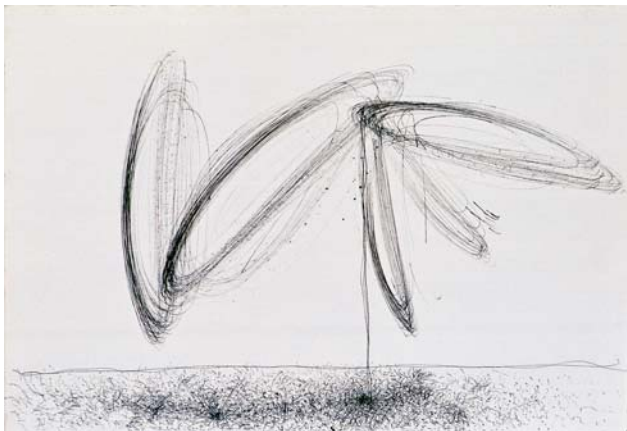
Slavko Živković bio je rijedak intelektualac među slikarima u jednoj perifernoj likovnoj kulturi. U takvoj sredini kao što je naša, izuzetno je teško na temelju samostalnih evolutivnih procesa, prevladati onu zatvorenost stilskih cjelina što ih njeguju lokalne sredine. U tridesetak godina slikanja i izlaganja Slavko Živković nije prolazio uvijek istim morfološkim smjerovima likovnoga izričaja. Obasjan crnim suncem melankolije kretao se ovaj filozof i slikar od bretonovskog nesvjesnog i nevidljivog do suvremenog apstraktnog europskog pejzažizma atmosfere. Stoga, ulazak u problemsku jezgru stvaralaštva Slavka Živkovića nije moguće ostvariti bez sistematskog istraživanja njegovog velikog i tematski kompleksnog opusa. Zbog toga će, moguće, ovaj kratak tekst pružiti samo palijativni uvod u višeslojnost, kako pojedinačnih njegovih ostvaraja, tako i ciklusa koje je realizirao u klasičnim medijima grafike i slikarstva. Također bi u budućnosti trebalo razjasniti pojam vremena u njegovim djelima koje se pojavljuje u dva vida: vrijeme kao kontinuitet u trajanju, te vrijeme kao egzis-

tencijalni usud. Grafike i slike Slavka Živkovića, prije svega nastaju u vremenu i u njemu se razvijaju, dozrijevaju i traju. Stilske i oblikovne mijene iskazuju se na vremenskoj crti generičkom, razvojnom logikom. Od figuracije prema apstrakciji i obrnuto, temeljna su usmjerenja kojima je Živković u odnosu na promišljanja u oblikovanju djela prolazio. Bio je to put bremenit mnogim sumnjama o likovnom problematiziranju doživljenog, sanjanog i proživljenog. Za njegovu grafiku, vezuju se dva, mahom suprotstavljena načina modelacije. Prvim načinom, gdje spletom finih linearizama u konstrukciji oblika, stvara jedan autentični i originalni energizam. Drugim načinom mrljama dezavuiru i rastače oblike. Njegova grafika je dokaz nepresušnoga izvornoga crtačkoga temperamenta. U njoj se ogledaju nimir i vitalizam koji proizlaze iz Živkovićevog shvaćanja vremena kao egzistencijalnog uvjeta u obilježavanju bića i stvari, njihove prolaznosti. Balansirajući na tankoj granici između života i smrti ti su Slavkovi zamišljaji u neprestanom sukobu Erosa i Tanatosa. Njegovo slikarstvo je isto takvo: strast pomaka i premještanja logičnog i stvarnog u alogično i nadstvarno, iz preglednog i prepoznatljivog u nepregledno i neprepoznatljivo. Ta je strast gotovo tipična za cjelokupan njegov rad. Sada kada Slavka Živkovića više nema među nama, smatram da nam je dužnost i obezdati priznanje umjetniku koji je svoju morfologiju izgrađivao istinskim razumijevanjem nekih novih tekovina slike, ne pripadajući pritom nikada matici jednog smjera, već naprotiv, izdvajajući se iz njega povodima, motivima i rezultatima svojih individualnih obilježja. Stoga je hvale vrijedan ovaj preliminarni projekt uvoda u sistematizaciju njegovih ostvaraja.

Krajolik, grafika, 1998.(?), priv. vl.

GRAFIKE

Kompozicija III, grafika, 1989.(?), priv. vl.

Magdalena Lončarević

Ususret monografiji

Studija glave, grafika, 1990. (?), priv. vl.

Muški akt, olovka, 1990. (?), priv. vl.

Likovni izraz Slavka Živkovića vrlo je raznorodan: od portreta, krajolika, sakralnih tema, mrtve prirode, seoske arhitekture, genre scena pa sve do apstrakcije. Pritom se ne bi moglo ustvrditi da neke od slikarskih tehnika koje koristi uvjetuju sadržaj. Od ovog su jedino grafike izuzete. To je područje gdje je slikar/grafičar otišao u svojim istraživanjima najdalje. Tu je vidljivo oslobođenje, jedna apsolutna sloboda izraza, koja je rezultat njegova poniranja u dubinu vlastite duše. Ta usredotočenost rezultira iskričavim i vrlo zanimljivim likovnim rješenjima koje je jedino moguće objasniti unutarnjim nemirom, osjećajem zdvojnosti i strahom. Umjetnik vanjski svijet pročišćuje svojom senzibilnom i tankočutnom dušom. Nastaju intimističke vizije apstraktnog izričaja. Rada se vlastiti svijet na području osobne stvarnosti: samo njemu svojstveni realitet. Oblici graniče s nadnaravnim, pretvaraju se u vizije nekog zlokobnog svijeta. Grafike mu imaju puninu beskonačnosti. Ekspresivne iskrice spontanosti i razotkrivanja rezultat su likovnog traženja jednog intelektualca, nemira slikara koji traga za konačnim rješenjem. A njega nema. I dok u svojim ostalim umjetničkim radovima traži prisnan dodir s gledateljem i nerijetko uspijeva uspostaviti bliskost s publikom, u grafici za tim ne ide – u njoj je sâm.

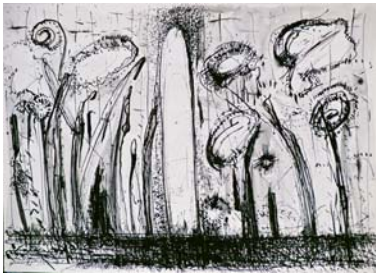
Bez naslova, komb. teh., 1988., priv. vl.

Bez naslova II, komb. tehnika, 1989., priv. vl.

Kopački rit, akvatinta, 1989., priv. vl.

Kompozicija III, tuš, 1995., priv. vl.

Mladen Jurišić

Propitivanje vlastite likovnosti

Prezentirani radovi su na crti ekspresionizma, s prizvucima neoklasicizma i neorealizma s drugačijim tretmanom sadržaja forme te u kolorističnom smislu (suzdržajniiji kolorizam). Izvjesni otklon od vlastite likovnosti, autor je učinio prije svega kao reakciju na ranije slikanje (apstraktni ekspresionizam). Umjetnik stilski dograđuje svoja djela transcendentirajući likovni jezik do naturalnosti, pri čemu se može isčitati jednostavnost, čistoća i poredak u organizaciji slike s prikladnom uporabom likovnih elemenata (mrlje, geste). Linearna jasnoća prisutna je u djelima, posebice pejzažima, a duhovni sadržaji manifestiraju se u slikanju crkava, kapelica i drugih sakralnih i prosakralnih sadržaja koje umjetnik slika, realizirajući posebnu atmosferu i dramatičnost. Živković se u pejzažima poput Matije Jame približio ekspresionističkom naglašavanju unutrašnjeg izraza (reducirani pejzaži i životinje pozicionirane u njima). Sakralni i prosakralni sadržaji odišu spiritualnošću, koja je postignuta reduciranim kolorizmom, tonskom modulacijom te suptilnim formiranjem doživljenog ili percipiranog sadržaja. Pozadina većine slika tretirana slobodnijim potezima, koji apostrofiraju dramaturiju formalnog sadržaja...

Krist II, komb. tehn., 1989.,
vl. Zavičajni muzeji

Autoportret, olovka, 1988. (?),
priv. vl.

Bez naslova IV, bakropis, 1989.,
priv. vl.

Kompozicija V, komb. teh., 1988., priv. vl.

Mrlja, komb. tehn., 1987., priv. vl.

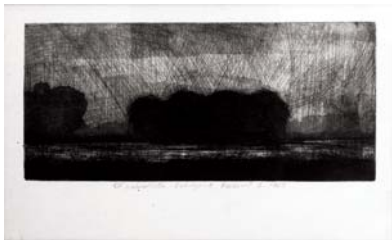

Kompozicija, bakropis/akva tinta, 1988., priv. vl.

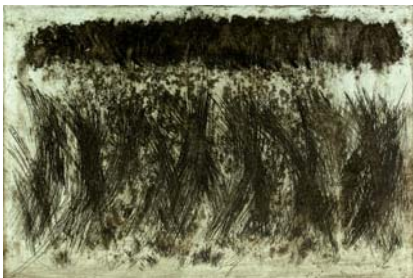
Na prezentiranim radovima, značajno više naglašena je prostornost, a time i manji intenzitet i koncentraciju sadržaja kompozicije. Autor prostor ne prikazuje, on se jednostavno stvara u vlastitom doživljaju slike. U nekim radovima Živković dolazi do ljudskog iskaza kojima je ključ u arhetipskom sjećanju. Umjetnik dramatično povezuje sadašnje situacije s već viđenim sadržajima na djelima i predlošcima znamim iz povijesti umjetnosti. Prostrane plohe (pejzaži) ukazuju na sputanost, frustraciju, ograničenost i depresiju. No, u izrazu reduciranog kolorističnog sklopa (violet-crno-crveno-modro) slikar navješćuje motive spasenja, slobodu iskazivanja i spiritualnosti. U izvjesnom smislu autorov ekspresionistički iskaz poput Beckmana ponekad zvuči nadrealno. U ranijoj fazi gdje je umjetnik preferirao pokret, brzinu, gust impast, u prezentiranim radovima pojavljuje se naturalistička slika, često puta svedena na esencijalnost (pittura metafisica), posebice se to odnosi na pejzaž, predstavljen mrljom, gestom ili nekim drugim reduciranim slikarskim elementom. Snažne tamne plohe, silovitiji ili nešto smireniji potezi, jasna faktura, zakovitlani oblaci, ritam, pokreti ljudi i grimase upućuju na unutrašnje previranje kod autora, na doživljaj svijeta u depresivnoj, ponekad i rastrganoj viziji. Obračanje unutrašnjem životu, često napuštanje percipirane stvarnosti i slikanje vlastitih vizija svijeta, katkad tamnih i dramatičnih, očituje se u nizu slika u cijelom opusu autora.

Krajolik s drvetom, komb. teh., 1989. (?), priv. vl.

Krajolik, akvatinta/bakropis, 1987., priv. vl.

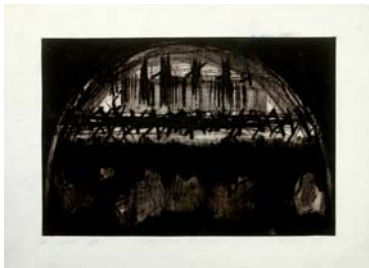
Slavonski motiv, komb. tehn., 1988., priv. vl.

Portret prijatelja, olovka, 1998.,
priv. vl.

Portret, suha igla, 1998. (?),
priv. vl.

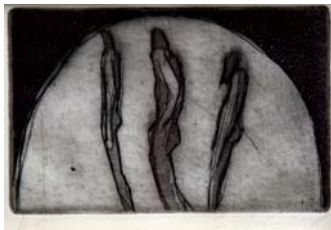
Integralna kompozicija, suha igla, 1990., priv. vl.

Krajobraz s vodom, bakropis, 1987. (?), priv. vl.

Bez naslova VI, suha igla, 1988., priv. vl.

Kompozicija u polukrugu, komb. tehn., 1988., priv. vl.

Bara, komb. tehni., 1988. (?), priv. vl.

ULJA

Za stolom, ulje/pl., 1995., priv. vl.

Čijanje perja, ulje/pl., 1995., priv. vl.

Opčinjen krajolikom sjenovitih prostora (modrozeleno i žuto) u kojima se obujmi oblika blago gube u prozračnosti, te tako volumeni forme nestaju u fluidnosti, autor iskazuje i svoje skriveno postojanje – egzistenciju sna i dječjačke radosti. Slikar duboko zapaža sve vizualne pojave na objektima i formama, ali kod transponiranja na slikarsku površinu ne provodi samo transkripciju, nego preobražava sadržaje u likovnost, odnosno daje oblicima novu slikarsku stvarnost i značaj. Materija boje je gusta te stvara pokožicu. Pojačanim treperenjem i gustoćom postavki slikar dobiva površinu složenu od bezbroj tonskih lomova svjetla i sjene.

Bio je stalna prisutnost u likovnoj javnosti Slavonije kraja 20. i početka 21. stoljeća, ali i šire. Promatrajući danas njegov cjelokupan opus jasno je vidljiv umjetnički rast, traganje za novim oblicima i izričajima. Učinio je ogroman napredak u određivanju osnovnih slikarskih zakona stvarivši vlastiti i prepoznatljivi likovni jezik.

M.J.

Na Savi, ulje/pl., 1993., vl. Zavičajni muzej

Jesen, ulje/pl., 2004., priv. vl.

Umjetnik u prirodi, ulje/pl., 1996., vl. Zavičajni muzej

Skidanje s križa, ulje/pl., 2000., priv. vl.

Oplakivanje, ulje/pl., 2000., priv. vl.

Portret, ulje/pl., 2004. (?), priv. vl.

Zima, ulje/pl., 1992., priv. vl.

Bezimena, ulje/pl., 1997., priv. vl.

Portret slikara, ulje/pl., 1998., priv. vl.

Portret, ulje/pl., 1996., priv. vl.

Bosut, ulje/pl., 2007., vl. Grad Županja

Pralje, ulje/pl., 2004., vl. Zavičajni muzej

Žetva, ulje/pl., 2004., vl. Zavičajni muzej

PASTELEI

U galopu, pastel, 1984., priv. vl.

Jesen na Bosutu, pastel, 2007., priv. vl.

Žetva, pastel, 2000., priv. vl.

Bez obzira što bi se Živkoviću ponekad mogla prigovoriti hiperprodukcija ili određeno podilaženje (prizori vodenih površina Bosuta, slavonske šume i cvjetne livade), sve su znalački čiste, u klasičnoj gotovo baroknoj kompoziciji, odabranog kolorita i smjelih tonalitata.

Neke od tih slika valja ubrojiti u najljepše primjere poetičkog realizma vinkovačko-županijskog kraja.

M. L.

Štefánikova katedrála, pastel, 2006.,
priv. vl.

Planinski krajolik, pastel, 2006. priv. vl.

Polje s makovima, komb. tehn., 1998., priv. vl.

Makovi, komb. tehn., 1998., priv. vl.

Obronak, pastel, 2007., priv. vl.

Zlatna jesen na Bosutu, pastel, 2009. (?), priv. vl.

Raspeće, pastel, 2004., priv. vl.

Papa Ivan Pavao II., pastel, 2008., priv. vl.

Jesen u šumi, pastel, 1999., priv. vl.

Prijatelj, pastel, 1994., priv. vl.

AKVARELI

Iako se zna na akvarelnoj osnovi poigrati doradujući ga pastelom - što cijelom izričaju daje živost - najveći dojam postiže svojim čistim akvarelima, vrlo često služeći se nijansama jedne boje. Te uradke možemo ubrojiti u najbolje hrvatske akvarele kraja 20. stoljeća.

M. L.

U šumi, akvarel, 1996., priv. vl.

Susret, akvarel, 2001., priv. vl.

Jedrilice, akvarel, 1998., priv. vl.

Crkvica, akvarel, 1998., priv. vl.

Centar Županje, akvarel, 1997., priv. vl.

Vode Bosuta, akvarel, 1997., priv. vl.

Crkvice, akvarel, 1998. (?), priv. vl.

Fratar, akvarel, 2009., priv. vl.

Podno križa, akvarel, 2004., priv. vl.

Na ispaši, akvarel, 1998., priv. vl.

Autoportret, akvarel, 1998., priv. vl.

SAMOSTALNE IZLOŽBE

1989. ŽUPANJA, Narodno sveučilište, slike, grafike
1990. OSIJEK, Caffè galerija Šimurda, slike, grafike
1990. BEOGEAD, galerija Studentski grad, grafike
1990. KIKINDA, Narodni muzej, slike, grafike
1992. VINKOVCI, Cibale banka, slike (konceptualizam)
1992. SLAVONSKI BROD, Salon V. Becić, slike, grafike
1992. ŽUPANJA, Galerija Veliki kraj, slike
1993. ĐAKOVO, Dijecezanski muzej, slike, grafike
1993. SLAVONSKI BROD, Galerija Antik, slike, grafike
1994. ĐAKOVO, Galerija Art, slike, grafike
1997. MONTREAL, dvorana katoličkog centra N. Tavelić, slike
1997. NORVAL-TORONTO, Hrvatsko franjevačko središte Kraljica mira, slike
1997. OSIJEK, Galerija Doma hrvatske vojske, slike
1999. VINKOVCI, Galerija likovnih umjetnosti, slike, grafike
1999. ŽUPANJA, Zavičajni muzej Stjepana Grubera
2000. ĐAKOVO, Caffè galerija Duga, slike, grafike
2004. ŽUPANJA, Zavičajni muzej Stjepan Gruber, ulja i pasteli
Od 2000. – 2004. godine:
VINKOVCI, PULA, ORAŠJE, KÖLN, MÜNSSTER, TEMIŠVAR, GOSPIĆ, BRČKO...

SKUPNE IZLOŽBE

1984. NAŠICE, dvorac Pejačević, slikari Slavonije i Baranje
1987. BEOGRAD, galerija Nubis IX izložba crteža
1988. BEOGRAD, grafički kolektiv, majska grafika
1988. PARIS, Jugoslavenski kulturni centar, grafika studenata ALV
1988. BEOGRAD, Studentski dom, IV bienale studentske grafike
1984. – 1987. ŽUPANJA, Narodno sveučilište, izložba kluba likovnih stvaratelja
1989. – 1990. OSIJEK, Galerija likovnih umjetnosti, XII bienale Slavonaca
1989. VINKOVCI, Galerija likovnih umjetnosti, I izložba HDLU Vladimir Becić
1990. KIKINDA, „Narodni muzej“, VII salon mladih
1990. VINKOVCI, Galerija likovnih umjetnosti, II izložba HDLU, Vladimir Becić
1990. VINKOVCI, Galerija likovnih umjetnosti, biblijske i sakralne teme
1990. SUBOTICA, Gradska galerija, grafika
1990. BEOGRAD, Grafički kolektiv, majska izložba grafike
1990. ZAGREB, XII bienale Jugoslavenske grafike kabinet JAZU
1992. OSIJEK, galerija likovnih umjetnosti, XIII bienale Slavonaca
1992. ZAGREB, kabinet HAZU XII bienale zagrebačke grafike
1994. ZAGREB, kabinet HAZU XIII bienale zagrebačke grafike
1994. OSIJEK – PECS, Gradska galerija XIV bienale Slavonaca
1994. ŠIROKI BRIJEG, Franjevačka galerija, Hrvatski umjetnici Herceg Bosni
1996. VINKOVCI, Gradski muzej, XV bienale Slavonaca
1996. ZAGREB, HAZU XIV bienale zagrebačke grafike
1997. VINKOVCI, Gradski muzej, kolonija Rabra
1997. SUPETAR, Sveti Martin, likovna radionica Sveta Ana
1998. SUPETAR, Sveti Martin, likovna radionica Sveta Ana
Od 2000. – 2004. godine: VINKOVCI, SUPETAR, ZAGREB, SISAK, KARLOVAC.....

NAGRADE

Nagrada IV bienala jugoslavenske studentske grafike Beograd 1998.,

Nagrada VII salon mladih Kikinda 1990.

Anselm Kiefer

Cijena 100,00 kuna
ISBN 978-953-7547-43-1

